گاه‌شمار معرکه ادواری افترای تکفیر

محسن کدیور

۱۱ آبان ۱۴۰۵

پیش‌گفتار ویرایش اول

«هر کسی آزاد است نظری را ابراز کند که به‌باور رایج مسلمانان انحلال اسلام محسوب می‌شود. از آن سو، منتقدان هم به‌همین میزان، - یعنی بدون هیچ محدودیتی - آزادند افراد یادشده را «نقد ساختاری» کنند. نه دسته اول مرتد، کافر و خارج از اسلام هستند، چرا که خود را مسلمان می‌دانند؛ نه دسته دوم تکفیرگر، چرا که اولا در اسلام نواندیش تکفیر بلاموضوع است، ثانیا در اسلام سنتی تکفیر بحثی فقهی است و در بحث الهیاتی اتهام تکفیر خروج از محل نزاع است، ثالثا نمی‌توان با برچسبِ ناچسبِ تکفیرگری اذهان را از نقد ساختاری منحرف کرد.

عبدالکریم سروش حتی بر اساس موازین فقه سنتی قابل تکفیر نیست، و هرگز تکفیر هم نشده است. محسن کدیور هرگز سروش - و هیچ‌کس دیگر- را نه تنها تکفیر نکرده، بلکه برعکس، وی سروش را تا زمانی که خود را مسلمان می‌داند، مسلمان می‌شناسد. نقدهای ساختاری کدیور به‌آراء «سروشِ متأخر» به‌جای خود باقی است، و هیچ منافاتی با قول به‌مسلمانی او ندارد.

سروش تکفیر را با تلقی «عوامانه» به‌کار می برد، اما از آن نتیجه «فقهی» می‌گیرد. اینکه به‌کسی که دیدگاه الهیاتی شما را نقد می‌کند، بگویید «تکفیرگر»، مغالطه محض و بی‌اطلاعی یا غفلت از تمایز بحث فقهی و الهیاتی است.» (برگرفته از مقالات کدیور در شهریور ۱۴۰۱)

عبدالکریم سروش - که در تخریب منتقدانش شهره است - تا کنون چهار دور به‌کدیور افترای تکفیر خود را زده است. مطابق مستندات ذیل، کدیور به‌دعاوی وی در سه دور قبلی به‌طور مستدل و محترمانه پاسخ داده است. در دور چهارم - که منشأ آن نامشخص است - سروش «سقوط اخلاقی» خود را به‌نمایش گذاشته است. «وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا» (فرقان ۷۲)

۱۱ بهمن ۱۴۰۲

پیش‌گفتار ویرایش دوم

می‌پنداشتم در هشتاد سالگی افترای تکفیر را وامی‌نهد، اما دور پنجم - که باز منشأ آن نامشخص است - را آغاز کرد.

خشم و شهوت مرد را احوَل کند / ز استقامت روح را مُبْدَل کند
چون غرض آمد، هنر پوشیده شد / صد حجاب از دل به سوی دیده شد

۱۱ آبان ۱۴۰۵

دور اول (۱۳۹۴)

- محسن کدیور، «تأمّلاتی در نواندیشی دینی در ایران معاصر»، دانشگاه إی أند إم تگزاس، ۳۰ مهر ۱۳۹۴.
- بازخوانی مبانی روشنفکری دینی در گفتگو با عبدالکریم سروش: «ما هم به قرآن نگاه نقدی داریم و هم به پیامبر»، تیتر اول و مصاحبه‌ی افتتاحیه‌ی تارنمای زیتون، طاها پارسا، ۱۲ بهمن ۱۳۹۴.
- محسن کدیور، «انسداد باب نقد»، ۳۰ بهمن ۱۳۹۴.

دور دوم (دی ۱۳۹۹- مرداد ۱۴۰۰)

محسن کدیور:

- چالش اسلام و قدرت، ۱۵-۱، نقد ادعای پیامبر اقتدارگرای عبدالکریم سروش، دی ۱۳۹۹ – مرداد ۱۴۰۰؛ چکیده بخش اول: نقد شواهد قرآنی و روائی، اردیبهشت ۱۴۰۰؛ چکیده بخش دوم: نقد ادعا، مهر ۱۴۰۰.

عبدالکریم سروش:

- مروری بر نقد دکتر کدیور بر مقوله «دین و قدرت»، زیتون، ۲۶ دی ۱۳۹۹؛ محسن کدیور، پاسخ به نقد کتبی دکتر سروش: ایضاح چالش اسلام و قدرت، ۲۶ دی ۱۳۹۹.
- گفتار «ارزیابی تحلیلی نقدهای نظریه دین و قدرت»، کانال تلگرامی دکتر سروش، ۲۷ اسفند ۱۳۹۹.

دور سوم (اسفند ۱۴۰۰ – شهریور ۱۴۰۱)

محسن کدیور:

- مقاله «طیف‌های جدید اسلامی در ایران معاصر: تندروها، نوسنتی‌ها و تجدیدنظرطلبان دینی»، ۱۰ اسفند ۱۴۰۰.
- یادداشت «گل آلود کردن فضای نقد علمی»، ۱۴ تیر ۱۴۰۱.

عبدالکریم سروش:

- [پاسخ به یک پرسش]، کانال تلگرامی دکتر سروش: ۵ مرداد ۱۴۰۱، تارنمای زیتون: ۱۳ مرداد ۱۴۰۱.
- یادداشت «نهی از منکر شیخ تکفیرگر (بخش دوم)»، تارنمای زیتون، ۱۳ مرداد ۱۴۰۱.
- سخنرانی به مناسبت سوء قصد به سلمان رشدی، شرح دفتر ششم مثنوی، جلسه ۳۲، ۲۳ مرداد ۱۴۰۱.

محسن کدیور:

- پرسش و پاسخ کوتاه انتهای درس‌گفتار «آقای طباطبایی، انقلاب و نظام -۹» (۸ مرداد ۱۴۰۱)؛ ویدئوی مجزا: پاسخ به بهتان تکفیر دکتر عبدالکریم سروش.
- مقاله "از «ملاک مسلمانی» تا «مؤلفه‌های اسلام :«تفاوت بنیادی «تکفیرگری» با «نقد ساختاری»"، ۴ شهریور ۱۴۰۱.
- مقاله «تکفیرشدگی یا نقدناپذیری؟ راستی‌آزمایی ادعاها و سوء تفاهم‌های عبدالکریم سروش -۱»، ۱۴ شهریور ۱۴۰۱.
- مقاله «کوچیدن از روشنفکری به تجدیدنظرطلبی دینی: راستی‌آزمایی ادعاها و سوء تفاهم‌های عبدالکریم سروش -۲»، ۲۲ شهریور ۱۴۰۱.

دور چهارم (شهریور- بهمن ۱۴۰۲)

عبدالکریم سروش:

- درس گفتار «خلاف و وفاق علم و دین»، جلسه ۴۴، ۲۶ شهریور ۱۴۰۲، از دقیقه ۲۲ تا ۲۷.
- درس گفتار «خلاف و وفاق علم و دین»، جلسه ۵۱، ۳ دی ۱۴۰۲، از دقیقه ۴۴ تا ۴۷.
- یادداشت «مصباحی که مصباح نبود!»، کانال تلگرامی دکتر سروش، ۲۳ دی ۱۴۰۲.
- یادداشت «چهارپاره انتقادی؛ چه کسی توهین را آغاز کرد؟» زیتون، ۵ بهمن ۱۴۰۲.

محسن کدیور:

- یادداشت «گاه‌شمار معرکه ادواری افترای تکفیر» [ویرایش اول]، ۱۱ بهمن ۱۴۰۲.

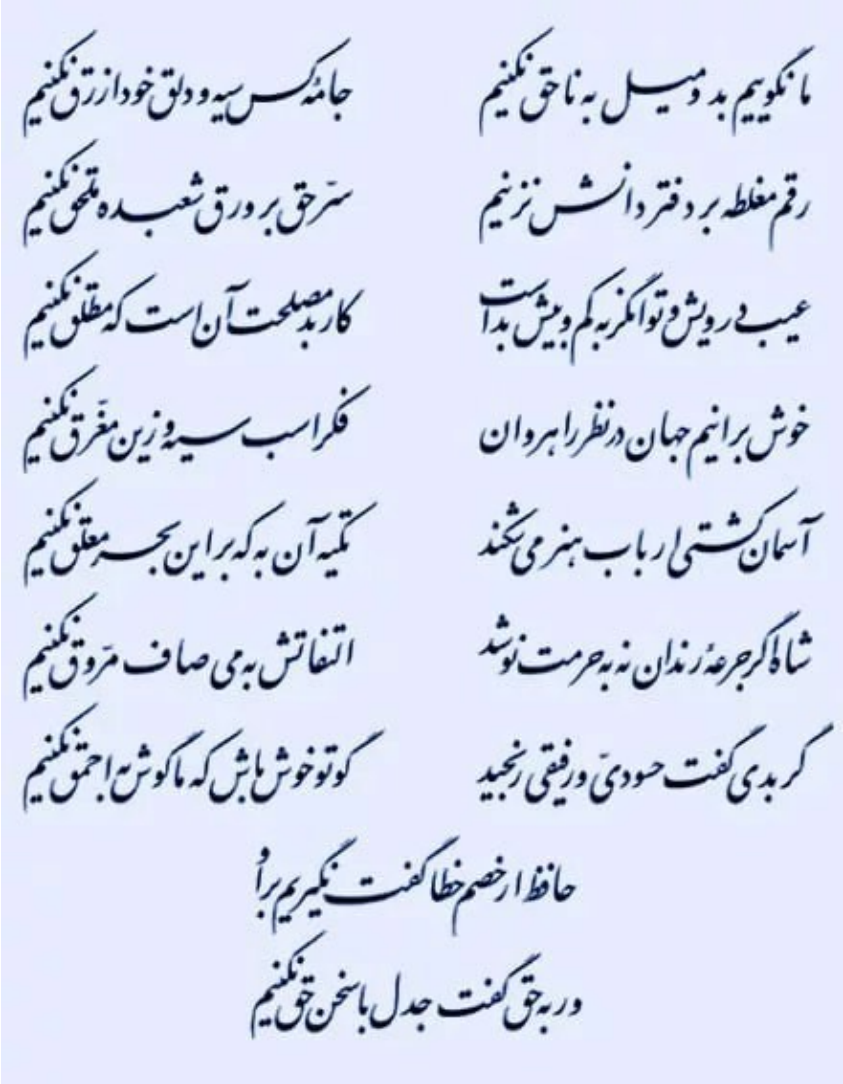
دور پنجم (از تیر ۱۴۰۵)

عبدالکریم سروش:

- شرح یک زندگی فکری: مصاحبه با مجله اندیشه پویا، شماره ۱۰۱، تیر ۱۴۰۵.
- در نکوهش آن ناشسته‌روی ناسزاگو [علیه دکتر موسی غنی‌نژاد]، کانال تلگرامی دکتر سروش، ۵ مرداد ۱۴۰۵.
- گستاخ تکفیرگر [علیه دکتر موسی غنی‌نژاد]، کانال تلگرامی دکتر سروش، ۷ مرداد ۱۴۰۵.
- توجیه و احتجاج استاد فلسفه آنالتیک: پاسخ به دکتر حمید وحید دستجردی، مجله اندیشه پویا، شماره ۱۰۲، مهر ۱۴۰۵.

محسن کدیور

- یادداشت «چون غرض آمد هنر پوشیده شد»، ۷ مرداد ۱۴۰۵.

kadivar.com
https://kadivar.com/21111/
kadivar.mohsen59@gmail.com

تمام حقوق محفوظ است.

نقل مطلب به هر صورت تنها با ذکر منبع مجاز است.